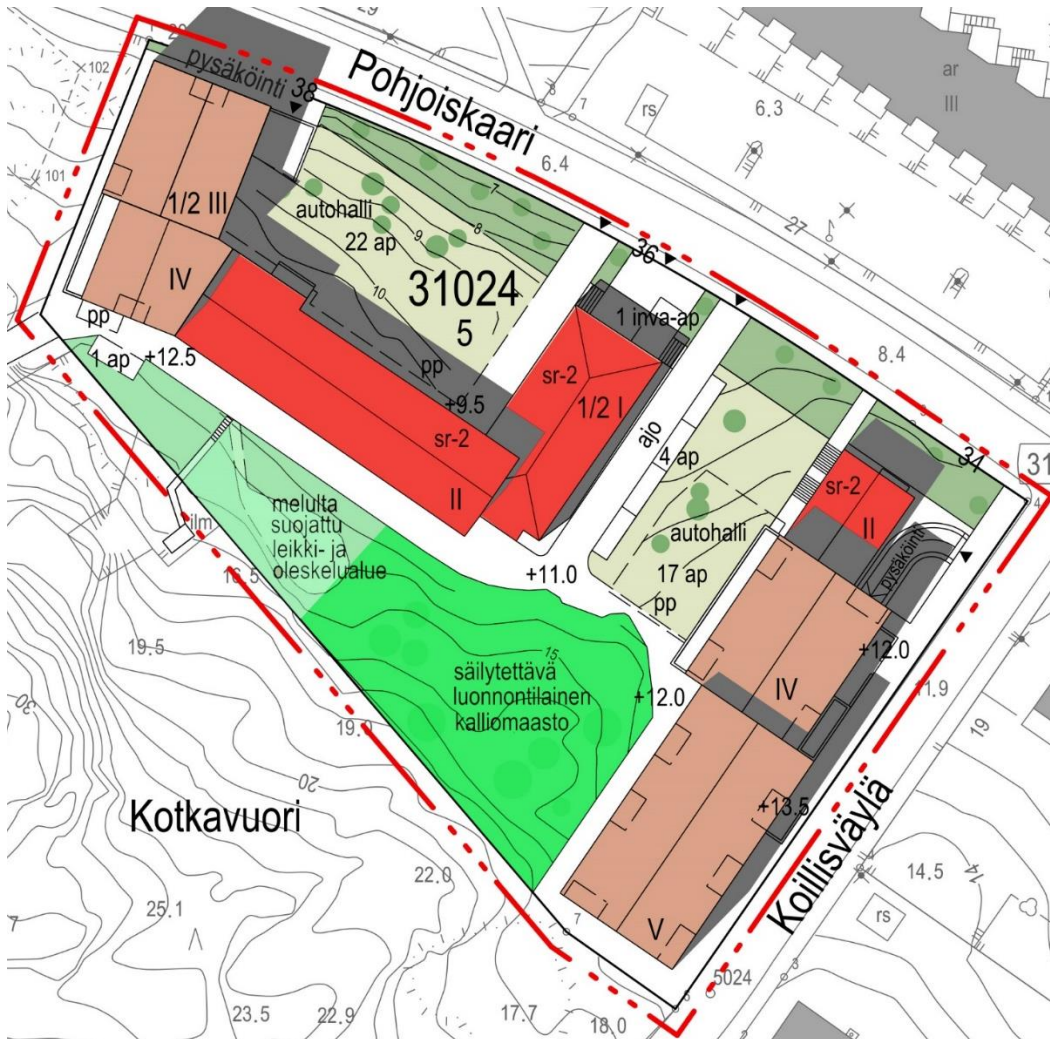

KUALIITE SUOJELUKOHTESTA

Pohjoiskaari 34 – 38

Asemakaavassa suojellut rakennukset punaisella (sr-2), suojellut kallioalueet ja kasvillisuus vihreällä (s ja slk).

Kaavan suojelukohteet

Tontti muuttuu asuinkerrostalojen korttelialueeksi, joka on kaupunkikuvallisesti, kulttuurihistoriallisesti, paikallishistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokas (AK/s). Kaavaratkaisussa suojellaan pääosa tontilla olevista arvokkaista rakennuksista sekä Kotkavuoren puistoon liittyvä piha-alueen kalliomaasto ja kasvillisuus.

Kaavaratkaisussa suojellaan ja muutetaan asuinkäyttöön tontin lännen puoleisella osalla sijaitseva 2-kerroksinen päärakennus, sekä suojellaan alkuaan majoituskäyttöön vuonna 1956 rakennetun rakennuksen asuntona toiminut pohjoisosa. Rakennukset on määrätty rakennustaiteellisesti, historiallisesti tai kaupunkikuvallisesti arvokkaiksi rakennuksiksi. Suojelu koskee rakennuksen julkisivuja ja vesikattoa sekä osaa sisätiloista. Rakennuksessa tehtävät korjaustyöt ja muutokset eivät saa heikentää sen arvoa tai hävittää sen ominaispiirteitä. Rakennusta ei saa purkaa. Sr-2-merkinnällä osoitetun rakennuksen suojeltavia rakennusosia ovat porrashuoneet ja aulatilat (sr-2). (Kartassa punaiset rakennukset)

Arvokkaat kallioalueet helmikuussa 2020, kuvat KYMP/MAKA/ASKA/PAK.

Piha-alueiden liittyminen Kotkavuoren puistoalueeseen on tavoitteena toteuttaa saumattomasti. Oleskelupihaksi rakennettavalla eteläisellä tontinosalla päärakennuksen ja Kotkavuoren puiston välissä pyritään olemassa olevat kalliot ja kasvillisuus säilyttämään (s). Tämän itäpuoleisella tontin osalla tulee olemassa olevat kalliot ja kasvillisuus säilyttää (slk). (Kartassa vihreät alueet)

Koillisväylän varrella purettavan majoitusrakennuksen osalta kaavaratkaisuun vaikuttavat rakennevaustutkimuksissa havaitut haitta-aineet ja rakennuksen muu kunto. Päärakennukseen ja majoitusrakennuksen purettavan osan paikalle suojeltavaan osaan liittyen suunnitellaan uudet asuinrakennukset. Uudisrakentaminen tulee sovittaa olemassa olevien rakennusten arkkitehtuuriin ja kaupunkikuvaan.

Viitesuunnitelman havainnekuva Koillisväylän ja Pohjoiskaaren risteyksestä etelään. Uudisrakentaminen tulee sovittaa olemassa olevien rakennusten arkkitehtuuriin ja kaupunkikuvaan. Kuva Anttinen Oiva arkkitehdit oy.

Asemakaavan suunnittelualue sijoittuu Lauttasaaren vehreään asuinympäristöön Pohjoiskaaren ja Koillisväylän kulmaukseen. Korttelissa on voimassa oleva asemakaava, numero 8289, vuodelta 1981. Asemakaavassa korttelialue on merkitty hallinto- ja virastorakennusten korttelialueeksi (YH). Kohde edustaa hyvin säilynyttä 1950-luvun kerrostumaa Lauttasaaressa, mikä ilmenee mittakaavassa, sijoittelussa tontille, rakennuksen hahmossa, rakennustavassa, materiaaleissa, rakennusosien sovituksissa ja väriyksessä.

Viitesuunnitelman ympäristöselvitys, lähialueen rakennuskanta, valmistumisvuodet. Kuva Anttinen Oiva arkkitehdit oy.

Rakennusten suunnittelu ja käyttötarkoitus:

Lauttasaaren koillisosassa sijaitsee kaksi vuosina 1952 ja 1956 valmistunutta rakennusta, jotka toimivat alun perin Teollisuuden työnjohto-opiston opetus- ja majoitustiloina. Luonnonmuotoja myötäilevistä rakennuksista ensimmäisen suunnitteli arkkitehti Bertel Liljequist (1885–1954), toisen piirsi Liljequistin toimistoa jatkanut Sam Salvesén (1913–1989).

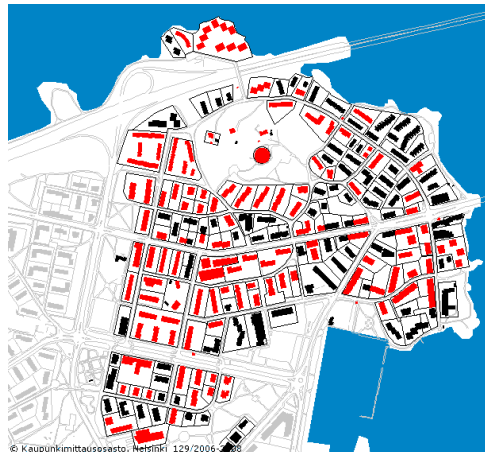
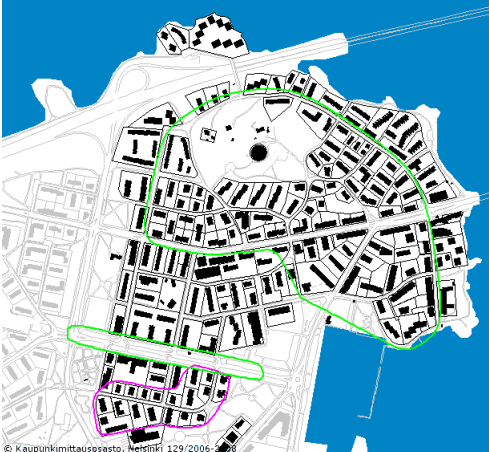
Teollisuuden työnjohto-opisto päärakennus A ja B talo, kuvattu ilmeisesti aikana jolloin B-taloa rakennettiin. *Teollisuuslehden* valokuva-arkisto, kansio 14 (5–6). Elka.

Toiminta:

Suomen työnantajain keskusliiton ja Liiketyönantajain keskusliiton rakennuttama Teollisuuden työnjohto-opisto toimi kiinteistössä vuoteen 1982 saakka, vuodesta 1969 alkaen nimellä Johtamistaidon opisto. Merivoimien esikunta toimi rakennuksissa 1983–2007, jonka jälkeen kiinteistö on ollut ensin Etelä-Suomen sotilasläänin ja sen huoltorykmentin esikuntien käytössä 2012–2014. Niiden lakkauttamisen jälkeen A-talossa on toiminut Kaartin jääkäirykmentin Uudenmaan aluetoimisto vuoden 2015 alusta alkaen. Ennen työnjohto-opiston aikaa tontilla oli vielä 1930-luvulla pari pientaloa. Porhoiskaaren ja Koillisväylän kulmatontille rakennettiin kaksikerroksiset opistorakennukset vuoden 1951 vahvistetun asemakaavan määräysten mukaan.

Arvottaminen:

Helsingin kaupunginmuseo on arvioinut rakennukset kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi arkkitehtonisten, historiallisten arvojen, rakennuskokonaisuuden ja säilyneisyyden vuoksi vuonna 2001–2002 suoritetussa rakennusinventoinnissa. Rakennuksissa tehdyt suurimmat muutokset liittyvät vuoden 1982 käyttömuutokseen, jolloin opistorakennuksiin tulivat puolustusvoimat. Molemmat rakennukset otettiin silloin lähes kaikilta osiltaan toimistokäyttöön. Jo ennen sitä oli muutettu A-talon lyhyemmän siiven asunto toimistotiloiksi vuonna 1971. Julkisivuihin on vuosien mittaan tehty melko vähän muutoksia.

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä alue, vihreä viiva, kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset, punaiset, Helsingin kaupunginmuseo, Lauttasaaren rakennusinventointi 2001-2002.

Merivoimien esikunta, talo A

09103100240005001

Katuosoite: Pohjoiskaari 36
Suunn. aloitus: 1950
Käyttöönottovuosi: 1952
Rakennuttaja: Suomen Työnantajain Keskusliitto
Suunnittelija: Arkkitehti Bertel Liljeqvist
Muut suunn.: Sisustusarkkitehti Orvokki Niiniranta, arkkitehti Tapio Seppälä, arkkitehti Pentti Ingervo
Alkuperäiskäyttö: ammattioppilaitokset
Nykykäyttö: toimistorakennukset

Rakennushistoria: Rakennus rakennettiin vuonna 1952 Teollisuuden työnjohto-opiston opistorakennukseksi.

Vuonna 1971 suunniteltiin portaikon ja ulko-oven poistaminen ja tilan muutos toimistohuoneeksi (sisustusarkkitehti Orvokki Niiniranta). Vuonna 1982 rakennus suunniteltiin muutettavaksi hallinto- ja virastorakennukseksi (arkkitehti Tapio Seppälä). Vuonna 1983 haettiin rakennuslupaa kellarin lähettitilan muuttamiseksi valvomoksi sekä ensimmäisessä kerroksessa valokuvalaboratorion muuttamiseksi viestikeskukseksi (arkkitehti Tapio Seppälä). Vuonna 1984 alakellarissa sijaitseva autotalli muutettiin valokuvauslaboratorion (arkkitehti Tapio Seppälä). Vuonna 1989 ensimmäisessä kerroksessa sijaitseva viestikeskus ja operatiotila suunniteltiin muutettavaksi toimistotilaksi (arkkitehti Tapio Seppälä). Vuonna 1992 rakennuksen eteläkulmaan suunniteltiin uusi uloskäynti (arkkitehti Pentti Ingervo).

Kerroslukumäärä: Kaksikerroksinen rakennus, jossa on yksi kellarikerros.

Perustus: betoni

Runko: betoni

Julkisivut: Rakennuksen taitekatto on katettu tiilellä. Rakennuksen julkisivut ovat keltaiseksi maalattua roiskerappausta. Sokkeli on päällystetty liuskekivillä.

Piirustusaineisto: RVVA

Arvotuskriteerit:

Rakennuksen arkkitehtuuri on harkittua ja viimeisteltyä. Rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan tai tehdyt muutokset ovat onnistuneesti sopeutettu olemassaolevaan rakennukseen.

Helsingin kaupunginmuseo, Lautasaaren rakennusinventointi 2001-2002

Merivoimien esikunta, talo B

09103100240005002

Katuosoite: Pohjoiskaari 34

Suunn. aloitus: 1955

Käyttöönottovuosi: 1959

Rakennuttaja: Suomen Työnantajain Keskusliitto

Urakoitsija: Teollisuus ja Rakennus Oy TEORA

Suunnittelija: Arkkitehti Sam Salvesen

Alkuperäiskäyttö: asunolat

Nykykäyttö: toimistorakennukset

Rakennushistoria: Rakennus rakennettiin vuonna 1959 Teollisuuden työnjohto-opiston majoitusrakennukseksi.

Kerroslukumäärä: Kaksikerroksinen rakennus, jossa on yksi kellarikerros.

Perustus: betoni

Runko: tiili, siporex

Julkisivut: Rakennuksen julkisivut ovat keltaiseksi maalattua roiskerappausta. Sokkeli on päällystetty liuskekivillä.

Piirustusaineisto: RVVA

Arvotuskriteerit:

Rakennuksen arkkitehtuuri on harkittua ja viimeisteltyä. Rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan tai tehdyt muutokset ovat onnistuneesti sopeutettu olemassaolevaan rakennukseen.

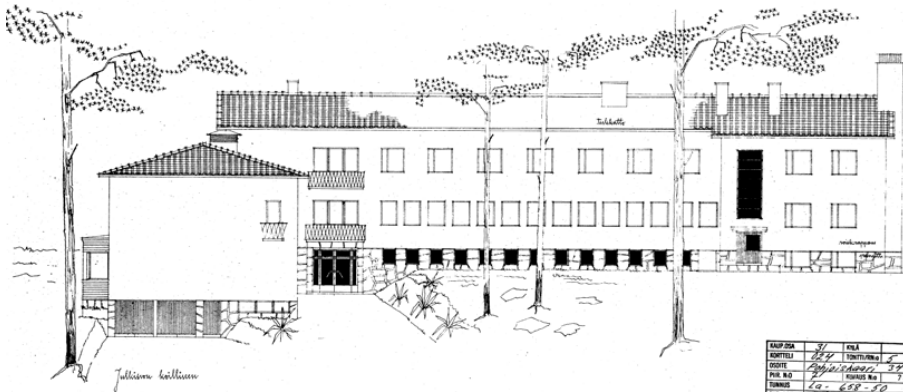
Rakennusten arkkitehtuuri, tilat ja säilyneisyys sekä arvo:

Rakennukset ovat suorakulmaisia kivirakennuksia, jotka ovat ajalleen tyypillisellä tavalla rapattu ja maalattu keltaiseksi ja joiden sokkeli on päällystetty liuskekivellä ja katemateriaali on punatiiltä. Rakennusmassat ovat selkeät ja sisäänkäyntien ja ovien suunnittelussa on viestitty onnistuneesti arkkitehtonisin keinoin sisäänkäyntien keskinäistä hierarkiaa. Julkisivujen jäsentely on tästä syystä suhteellisen elävä. Julkisivusommitteluun kuuluu tärkeinä yksityiskohtina myös parvekkeet siroine metallikaiteineen. Molemmat rakennukset on sijoitettu maastoon sen muotoja noudattaen, vuoropuheessa ympäristön kanssa. Rakennusten ulkopuolinen yleishahmo, julkisivut, ja katot, sisäänkäynnit, ikkunat sekä parvekkeet ovat säilyneet pääasiassa hyvin.

Päärakennuksen A taakse on lisätty uusi porrashuone, näkyviä ilmanvaihtohormia on kuitenkin lisätty rakennusten pätyihin. Pihalla on osia jotka ovat säilyneet alkuperäisinä, mutta on siihen lisätty uusiakin osia ja materiaaleja. Piha on detaljitasolla köyhtynyt. Molemmissa rakennuksissa on säilynyt parhaiten porrashuoneet. Päärakennuksessa ruokasali ja kerhohuoneet ovat myös säilyneet. Keskikäytävän varrelle sijoitetut oppilashuoneet löytyvät edelleen molemmista rakennuksista. Parhaiten säilynyt asunto löytyy majoitusrakennuksesta. Sisätilojen säilyneitä rakennusosia ja materiaaleja ovat eteishallin ja portaiden alkuperäiset betonimosaiikkilattiat, joiden wc-tilojen klinkkerilaattalattiat sekä monessa paikassa säilyneet rapatut ja maalatut seinä- ja kattopinnot. Päärakennuksessa on myös säilynyt keskiosan tilasarjojen pilarit, osittain edelleen vapaasti seisovina. Lisäksi molemmissa rakennuksissa on alkuperäisiä komeroita sekä puiset sileäpintaist laakaovet. Alkuperäiset puikkunat ovat myös säilyneet. Talojen lvis-laitteista voidaan mainita alkuperäiset toimivat laakapatterit. Ruokasalin katossa ovat säilyneet Paavo Tynellin suunnittelema kattovalaisimia.

TEOLLISUUDEN TYÖNJOHTO-OPISTO

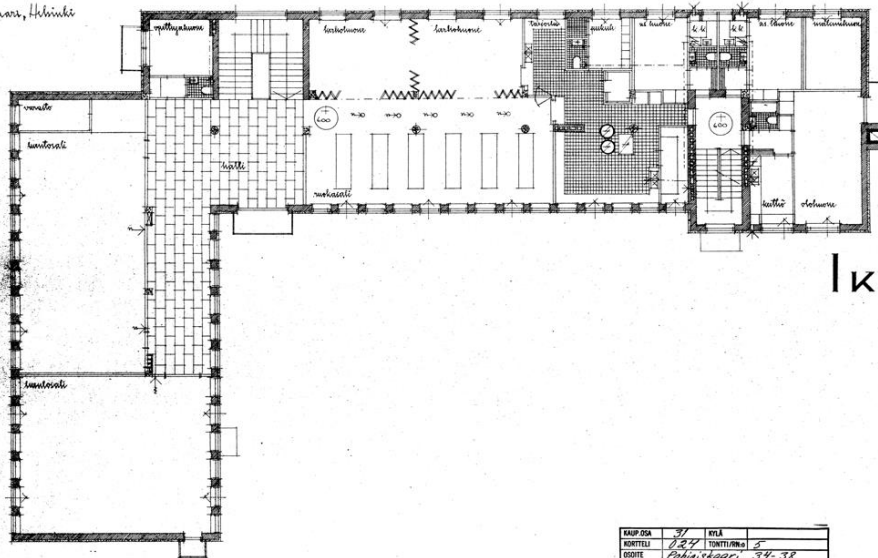
Lauttainen, Helsinki
1/100

Kaup.osa	31	Kylä	
Kortteli	227	Tontti/osa	5
Osote	234/1000	Alue No	78.5
Pih. n:o		Kunn. n:o	78.5
Tunnus	10-658-50		
Pih. luv.	205		

TEOLLISUUDEN TYÖNJOHTO-OPISTO

Lauttainen, Helsinki
1/100

Kaup.osa	31	Kylä	
Kortteli	227	Tontti/osa	5
Osote	234/1000	Alue No	78.5
Pih. n:o		Kunn. n:o	78.5
Tunnus	10-658-50		

Päärakennus A. Pääpiirustus, Julkisivu koilliseen, ja 1. kerroksen pohjapiirros, B. Liljequist 1950. Lupapiirustuksesta poiketen erkkeri-ikkunaa ei toteutettu, eikä myöskään koillispuolelta parveketta. Kuvat RakVV.

Päärakennuksen A edessä on terassoitu piha. Toista sisäänkäyntiä ei enää käytetä ja siihen johtanut alkuperäinen polku on hävinnyt. Päärakennuksen kaakkoisjulkisivu. Talon taakse on lisätty uusi porrashuone, joka näkyy lähinnä takapihalle. Kuvat ark-byroo

Päärakennuksen portaan alkuperäinen pinnakaide. Kuva Anttinen Oiva arkkitehdit oy. Käsijohteena on lakattu koivuprofiili. Kuva ark-byroo

Päärakennuksen A pääsisäänkäynti ja pääporrashuoneen parvekkeet ovat säilyneet alkuperäisinä. Sisäänkäynnit, sokkelit ja parvekkeet ovat mukana tuomassa rakennukseen inhimillistä mittakaavaa ja materiaalin tuntua. Kuva ark-byroo Päärakennuksen takana tontin eteläosassa sijaitsee arvokasta kalliomaastoa, joka liittyy Kotkavuoren puistoalueeseen. Kuva Anttinen Oiva arkkitehdit oy.

Toinen opistorakennus B sijoitettiin porrastetusti rinteeseen ja se koostuu kahdesta samansuuntaisista rakennusmassasta, joiden harjakatto on yhteinen. Ylemmällä on pitkä siipi, jossa oli oppilashuoneita, opetustiloja ja toimisto. Matalammalla sijaitsee lyhyt siipi, jossa oli rehtorin asunto. Kaksikerroksisessa rakennuksessa on myös osittain maanpäällinen kellarikerros ja ullakko. Rakennus on lounaiskoillisuuntainen, kuten päärakennuksen lyhyempi siipi. Rakennusmassat ovat selkeät ja materiaalit, detaljit ja värit noudattavat samoja periaatteita kuin ensimmäisessä opistorakennuksessa. Tärkeänä rakennuksen massoitteeluun liittyvänä elementtinä ja sokkelin jatkeena voidaan pitää asuntosiiven edessä kulkevat portaat. Pääjulkisivu viettää luoteiseen, päärakennukselle päin. Pääsisäänkäynti on kyseisessä julkisivussa kahden siiven sisäkulmassa. Kahden pilarin kannattelema sisäänkäyntikatokas muodostaa klassisen porttaiheen sen ympärille.

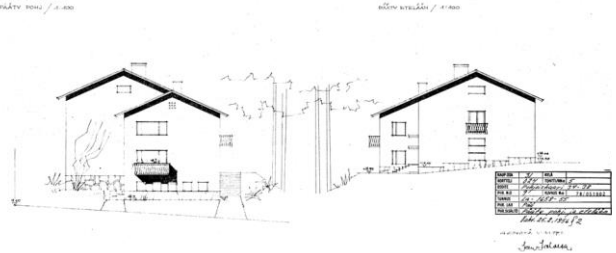
TEOLLISUUDEN TYÖNJOHTO-OPISTO

HELSINKI, LAUTASAARI
Suunnittelu: Salvesén / S. 1955

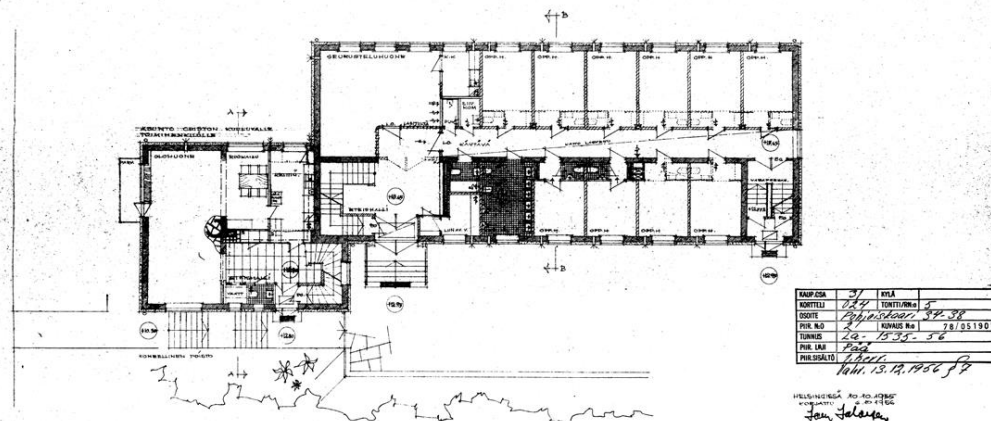
TEOLLISUUDEN TYÖNJOHTO-OPISTO

HELSINKI, LAUTASAARI
Pääty: 1955 / S. 1955

TEOLLISUUDEN TYÖNJOHTO-OPISTO

HELSINKI, LAUTASAARI
1 KERRIKKO / 1:100

B-talo, pääpiirustus, julkisivu luoteeseen, julkisivut koilliseen ja lounaaseen, S. Salvesén 1955. Asuntosiiven edessä kulkevat portaat toteutettiin lupapiirustuksesta poiketen korokkeellisena. 1. kerroksen pohjapiirros, S. Salvesén 1955, korjattu 1956. Lupapiirustuksesta poiketen toteutettiin vain kahteen oppilashuoneeseen oma wc. Huoneeseen mahtui kaksi sänkyä. RakVV.

B-talon luoteisjulkisivu edessä on korokkeellinen porraskäytävä ja terassoitu piha. Terassille johtavat portaat ovat säilyneet alkuperäisinä.

B-talo helmikuussa 2020, kuva PAK.

Molemmat rakennukset on toteutettu kestävästä ja laadukkaista materiaaleista ja niiden suunnitteluratkaisut ovat harkittuja. Suuri osa tiloista on lähes sellaisenaan voitu käyttää uuteen tarkoitukseen. Rakennusten puitteissa on myös muuntojoustavuutta. Myöhempien vaiheiden muutokset ja lisäykset eivät ole merkittävässä määrin alentaneet talojen arkkitehtonista arvoa. Pohjoiskaari 34–38:n rakennuksissa on osittain vielä hahmotettavissa sitä opistokäyttöä, mitä varten ne on rakennettu.

Taaempänä B-talo ja lähempänä päärakennus vuonna 1957 ja 2016. Rakennusten yleishahmo, julkisivut ja katot ovat säilyneet todella hyvin. Päärakennuksen päädyssä oli alun perin Teollisuuden työnjohto-opiston logo. Julkaistu Teollisuuslehdessä nr. 2 vuonna 1957. Elka, Teollisuuslehden valokuva-arkisto, kansio 14 (5–6).

KUVAT JA TEKSTILAINAUKSET:

Anttinen Oiva arkkitehdit oy, Pohjoiskaari 34-38, Helsinki, Asemakaavan viitesuunnitelma 18.1.2021

Senaatti/ ark- byroo, Rakennushistoriaselvitys Pohjoiskaari 34-38 1.7.2016

KYMP, Palvelut ja luvat, arkisto

KYMP, MAKA, ASKA, Läntinen, Koivusaari-Lauttasaari-tiimi/ PAK